

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม

สุริยะ หาญพิชัย

อาจารย์สาขาการปกครองท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

E-Mail : hanpichai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการ และ 2) ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นที่เรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการ ภาคเรียนที่ 1/2560 จำนวน 89 คน ดำเนินการวิจัยโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม แล้วเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเกรด 5 ระดับ ได้แก่ เกรด A ร้อยละ 1.12 เกรด B+ ร้อยละ 15.73 เกรด B ร้อยละ 20.23 เกรด C+ ร้อยละ 44.94 เกรด C ร้อยละ 17.98 และระดับความพึงพอใจต่อการเรียนของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่ามากที่สุดคือ ความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ได้รับรองลงมาคือ ความพึงพอใจด้านบรรยากาศการเรียน ความพึงพอใจด้านความพึงพอใจด้านเนื้อหา และความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรม

คำสำคัญ : การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน , การเรียนรู้แบบร่วมมือ , กระบวนการกลุ่ม

บทนำ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) การที่บุคคลจะดำรงตนอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันได้อย่างมีความสุข บุคคลจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ วิทยาการที่ก้าวหน้าเป็นปัจจัยเกื้อกูลการดำเนินชีวิต สมาชิกของสังคมที่ใฝ่ความก้าวหน้าจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพราะเทคโนโลยีสมัยใหม่กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในอันที่จะเกื้อกูลกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิต ยุคปัจจุบันนี้เป็นยุคของการผสมผสานระหว่างสังคมแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งเทคโนโลยีควบคู่กันไป การศึกษาจึงเป็นกระบวนการในการเสริมสร้างบุคคลให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ และเป้าหมายสำคัญคือพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เพราะเชื่อว่าถ้าผู้สอนใช้กิจกรรมการสอนที่ดีและ

เหมาะสมกับผู้เรียนย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบรรลุเป้าหมายทางการพัฒนาผู้เรียน (ลักษณะสุภา บัง บางพลู, 2554, หน้า 1)

วิธีการสอนในปัจจุบันสรุปได้ว่า มุ่งเน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในทุกกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาความสามารถในการแสวงหาความรู้ และการนำความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ รวมทั้งปลูกฝังความมีคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ และเกิดทักษะต่าง ๆ จากการเรียนมีหลายวิธี อาทิเช่น การสอนแบบบรรยาย การสอนทักษะปฏิบัติ การสอนอภิปราย การสอนสัมมนา และการสอนโดยให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2549, หน้า 114-118) วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนมิได้มาจากอาจารย์ผู้สอนแต่ผู้เดียว แต่นักศึกษาสามารถเรียนรู้จากเพื่อนด้วยกันได้ เพราะเพื่อนนักศึกษาด้วยกันนั้นย่อมมีประสบการณ์ในการเรียนคล้าย ๆ กัน เมื่อคนหนึ่งได้เรียนรู้จนเริ่มมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชา ก็สามารถช่วยเหลือเพื่อนคนอื่น ๆ ได้ว่ามีปัญหาที่ขัดข้องอยู่ที่ใด และการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนภายในกลุ่มสามารถช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนนั้น ทักษะที่สำคัญก็คือการแสวงหาความรู้ได้จากหลายแหล่งความรู้โดยเฉพาะความรู้จากเพื่อนในกลุ่มเป็นแนวทางที่จะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพ (ปิยะมาศ ชาติมนตรี, 2550 ; ดวงเดือน เทพนวล, 2556) การจัดการเรียนการสอนจะต้องมุ่งให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบร่วมกันและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้ความคิด และการแก้ไขปัญหาร่วมกันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาสร้างสังคมที่มีการร่วมมือ การให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้เกิดจากการให้ ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนอย่างตื่นตัว นอกจากนี้ ปัจจัยการพัฒนาทางด้านสติปัญญา และความคิดคือ การที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และจะต้องมีความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องจะทำให้ระดับความคิดและปัญญาพัฒนาขึ้น การเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ดี คือ การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งสอดคล้องกับ Slavin (1990, p. 3) ที่กล่าวไว้ว่า กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มๆ ละ 4-5 คน ผู้เรียนในกลุ่มมีระดับผลการเรียนต่างกัน การเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนจึงมีความสนใจว่า แนวทางหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนสัมฤทธิ์ผล และประสบความสำเร็จวิธีหนึ่ง คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นวิธีการเรียนที่ผู้เรียนได้รับความรู้จากการลงมือร่วมกันลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบช่วยเหลือกัน โดยกระบวนการทำงานร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในลักษณะพึ่งพากัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการเรียนแบบกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยกระบวนการกลุ่ม โดยมุ่งหวังให้นักศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่ดี สามารถนำความรู้ไปอธิบาย แลกเปลี่ยน ช่วยเหลือเพื่อนที่มีผลการเรียนต่ำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มในรายวิชา กลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มในรายวิชา กลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยมีขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** มุ่งทำการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม และศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการ
2. **ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี การปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี หมู่เรียน 571946901 ที่เรียนในรายวิชา ปท 2209402 กลยุทธ์การวางแผนพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นเชิงบูรณาการ ภาคการศึกษา 1/2560 จำนวน 89 คน
3. **ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย** มุ่งศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา กลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการ ภาคการศึกษา 1/2560 ระหว่าง สิงหาคม – ธันวาคม 2560

นิยามศัพท์

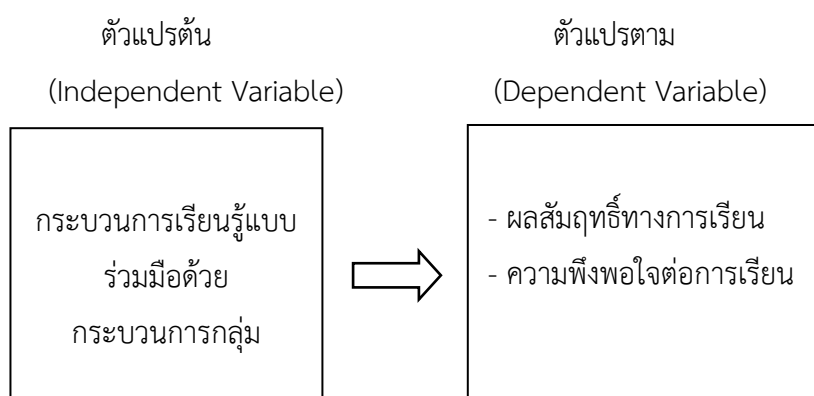
การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ร่วมคิด วิเคราะห์ และอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และผลสำเร็จของงาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาในการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการ ผู้ที่ตอบได้คะแนนมากเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยถือว่าเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำ

ความพึงพอใจต่อการเรียน หมายถึง ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนในวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วย ความพึงพอใจด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรม ด้านบรรยากาศการเรียน และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวความคิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2549) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ (Slavin, 1990) และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (วัฒนาพร กระจับทุกข์, 2554) โดยผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวความคิดการวิจัยคือ ตัวแปรต้น คือ การเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม และ ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษา ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. ทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม (Group Process)

กระบวนการกลุ่มเป็นวิทยาการที่ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มคนเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของคนซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์และการพัฒนาการทำงานของกลุ่มคนให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำหลักการของพลังกลุ่มไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การพัฒนาบุคลิกภาพและจุดประสงค์อื่น ๆ ในวงการต่าง ๆ รวมทั้งในวงการศึกษาด้วย กระบวนการกลุ่มเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ด้านสังคมวิทยา นักสังคมวิทยาในปัจจุบันได้พยายามศึกษาและนำความรู้ ในเรื่องกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ความหมายของกระบวนการกลุ่ม คือ ความรู้และหลักการต่าง ๆ ที่อธิบายถึงพฤติกรรมของกลุ่ม (ทิตนา แคมมณี, 2550) และเป็นศาสตร์หนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่ม จะอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่ม พลังหรือสภาพการณ์ต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มเป็นส่วนรวม รวมถึงพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มที่ถูกกล่อมเกลามาจากประสบการณ์ของกลุ่ม พอสรุปสาระสำคัญของกระบวนการกลุ่มได้ดังนี้

1) กระบวนการกลุ่มเป็นศาสตร์หนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่ม สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่ม สภาพการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อกกลุ่มเป็นส่วนรวม รวมถึงพฤติกรรมของบุคคลภายในกลุ่มที่ถูกกล่อมเกลามาจากประสบการณ์ของกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการของการทำงานร่วมกันในกลุ่มได้

2) สามารถแบ่งกลุ่มออกได้หลายรูปแบบ เช่น ยึดความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มยึดจุดมุ่งหมายของการจัดกลุ่ม อาทิเช่น กลุ่มทางสังคม กลุ่มทางจิตวิทยา ยึดความรู้สึกของสมาชิก ยึดลักษณะการจัดระบบยึดความสนใจของสมาชิก เป็นต้น

3) บุคคลที่มาร่วมกลุ่มกันย่อมมีบทบาทและหน้าที่ในกลุ่มแตกต่างกันออกไป เช่น ผู้นำ สมาชิก เลขานุการ ผู้สังเกตการณ์ ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ ในการปฏิบัติงานของกลุ่มอาจมีปัญหามากมายเกิดขึ้น สมาชิกในกลุ่มจะต้องร่วมกันแก้ปัญหาเหล่านั้นให้ลุล่วงไปด้วยดี (ลักษณสุภา บังบางพลู, 2554, หน้า 6-7)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Cooperative Learning)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีหรือหลักการการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้ คือ ผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งกระบวนการเรียนรู้ (ลักษณสุภา บังบางพลู, 2554, หน้า 7-8) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้สอนในฐานะผู้จัดการเรียนรู้และผู้เรียนในฐานะเป็นผู้เรียนรู้ กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ จุดมุ่งหมาย ขนาดของกลุ่ม องค์ประกอบของกลุ่ม บทบาทของสมาชิกในแต่ละกลุ่มจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์ต่าง ๆ

2) การเตรียมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นขั้นตอนทำความเข้าใจการทำงานในกลุ่ม เริ่มตั้งแต่ลักษณะงาน การติดต่อประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วิธีการทำงาน ขั้นตอนการทำงาน เกณฑ์การประเมินผลงาน และเป็นขั้นการกำหนดข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับความสำคัญ วิธีการช่วยเหลือและพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งแจกกฎเกณฑ์บทบาทหน้าที่ ระบบการให้รางวัลหรือประโยชน์ที่กลุ่มควรได้รับ รวมถึงระบบการตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม

3) การลงมือปฏิบัติงานภายในกลุ่มสมาชิกในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์งาน ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น ลงมือทำงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการสนทนาปรึกษาหารือ มีการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอุปสรรค ผู้สอนเป็นผู้ดูแล กำกับ และให้ความช่วยเหลือกลุ่ม คอยดูแลให้สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษากันอย่างใกล้ชิด เพื่อคอยสังเกตการณ์การทำงาน พฤติกรรมของสมาชิก การให้ความช่วยเหลือกลุ่มตามความเหมาะสม การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานของกลุ่ม

4) การวัดประเมินผลการเรียนรู้ การเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ใช้วิธีการที่หลากหลาย การประเมินผลจะต้องประเมินทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ และที่สำคัญที่สุดคือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

3. แนวคิดกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม

การสอนโดยกระบวนการกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงกระบวนการของการทำงานร่วมกันในกลุ่ม ตั้งแต่ การเลือกเป้าหมาย การเสนอวิธีการแก้ปัญหา การวางโครงการของกลุ่ม ตลอดจนการดำเนินการตามโครงการ โดยกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ 1) มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Positive Interdependence) 2) มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (face-to-face-Promotive Interaction) 3) สมาชิกแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ (Individual Accountability) 4) มีการใช้ทักษะการสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม (Interpersonal And Small Group Skills) 5) มีการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) หากผู้เรียนให้ความร่วมมือกันในลักษณะดังกล่าว จะเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้นเนื่องจากการร่วมมือกัน ช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้จนบรรลุเป้าหมาย โดยมีแรงจูงใจภายใน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และรู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณนอกจากนั้นผู้เรียนยังมีความสัมพันธ์ต่อกันและกันดีขึ้น มีสภาพจิตดีขึ้นด้วย (ทิตานา ขम्मณี, 2545, หน้า 24-25) ซึ่งลักษณะกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มมีดังนี้

- 1) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างทั่วถึง
- 2) ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พูดคุย ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันอันจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี และช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ข้อมูลและหลากหลาย
- 3) ยึดการค้นพบด้วยตนเอง อาจารย์จะเป็นผู้จัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นหาและค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งจะมีผลให้นักศึกษาจดจำได้ดี
- 4) เน้นกระบวนการควบคุมไปกับผลงาน โดยการส่งเสริมให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการกลุ่มและกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน
- 5) เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดแนวทางที่จะนำความรู้เข้าไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

นพเกล้า ศรีมาตย์กุล (2557) ได้ศึกษา ผลของการใช้เทคนิคการสอนแบบแบ่งกลุ่มย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชา DES111 ทักษะศิลป์ 1 สาขาตติยภัณฑศาสตร์ คณะตติยภัณฑศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของกลุ่มนักศึกษาในรายวิชาทักษะศิลป์ 1 ระหว่างกลุ่มที่ใช้เทคนิคการสอนแบบแบ่งกลุ่มย่อยกับกลุ่มที่ใช้เทคนิคการสอนแบบรวมกลุ่ม และเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะศิลป์ 1 ผลจากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีพัฒนาการในการเรียนที่เพิ่มขึ้นจากการใช้เทคนิคการสอนแบบ

แบ่งกลุ่มย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาทัศนศิลป์ 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ค่าเฉลี่ยคะแนนมีความต่างกันเท่ากับ 0.62 และมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมากกว่าพัฒนาการของกลุ่มนักศึกษาที่ใช้เทคนิคการสอนแบบรวมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญที่ผลคะแนนการประเมินครั้งที่ 5 และ 6 ด้านความพึงพอใจนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้นวัตกรรมสอนแบบแบ่งกลุ่มย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาทัศนศิลป์ 1 อยู่ในระดับสูงที่ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.61

พรภัทร สินดี (2557) ได้ศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงวิธีการที่เน้นกระบวนการกลุ่มที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เรื่องลำดับและอนุกรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เรื่องลำดับและอนุกรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงวิธีการที่เน้นกระบวนการกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงวิธีการที่เน้นกระบวนการกลุ่ม สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 22.18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.93

ชนิดา ทาระเนตร์, รักพร ดอกจันทร์ และอภิสิทธิ์ ภคพงศ์พันธุ์ (2560) ได้ศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น โดยการจัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสา จังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น โดยการจัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการกลุ่ม 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการกลุ่ม เรื่องความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสา จังหวัดน่าน ที่เรียนรายวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐาน จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นกระบวนการกลุ่ม เรื่องความน่าจะเป็น จำนวน 12 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการกลุ่ม เรื่องความน่าจะเป็น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการกลุ่ม ร้อยละ 100 ของนักเรียนทั้งหมดผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 60 ของคะแนนสอบและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับมากขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 วิธีการแก้ปัญหา/ นวัตกรรมที่จะใช้

ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม ในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นเชิงบูรณาการ โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มๆ 8-9 คน สมาชิกในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนแตกต่างกัน คือ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง กลาง ต่ำ ให้ร่วมมือกันทำงาน

เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างความรับผิดชอบร่วมกัน มีการฝึกทักษะในการเรียนร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน โดยคาดว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับสูง (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2552)

6.2 จำนวนประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี หมู่เรียน 571946901 จำนวน 89 คน ที่เรียนในรายวิชา ปท 2209402 กลยุทธ์การวางแผนพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นเชิงบูรณาการ ภาคการศึกษา 1/2560

6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) แผนการเรียนรู้รายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม ภาคการศึกษาที่ 1/2560

2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นเชิงบูรณาการ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3) แบบบันทึกคะแนนทางการเรียนในวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นเชิงบูรณาการ

4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรม ด้านบรรยากาศการเรียน และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.870

6.4 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1) สร้างโอกาสให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 8-9 คน กำหนดหัวข้อเรื่องการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้นักศึกษาทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม โดยให้นักศึกษาเลือกพื้นที่เป้าหมายที่สนใจศึกษา ซึ่งมอบหมายงานให้นักศึกษาทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม และกำหนดให้ส่งรายงานความก้าวหน้าทุกสัปดาห์

2) แบ่งกลุ่มกันทำงานร่วมกันเป็นทีม ดำเนินการจัดการเรียนรู้การรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม ผู้สอนชี้แจงทำความเข้าใจลักษณะการเรียนรู้ในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นเชิงบูรณาการ วิธีการวัดประเมินผล มอบหมายงานและกำหนดให้แต่ละกลุ่ม ศีษารวบรวมข้อมูลที่สนใจ มานำเสนอรายงานความก้าวหน้าในชั่วโมงเรียน แล้วจึงให้นักศึกษาจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

3) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการสังเกตผลการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การติดตามผล การรายงานความก้าวหน้า การนำเสนอผลงานจากการค้นคว้า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผลการทดสอบปลายภาค

4) สะท้อนผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นเชิงบูรณาการ โดยนักศึกษานำเสนอข้อมูลจากการลงพื้นที่ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

ในการดำเนินงานกลุ่ม จากนั้นให้ผู้ร่วมสัมมนาร่วมกันอภิปราย สรุปผลการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มแบบมีส่วนร่วม ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่ม

6.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกคะแนนทางการเรียน การสังเกตพฤติกรรม และแบบสอบถาม คิดเห็นของผู้เรียน ใช้การตรวจสอบแหล่งข้อมูลจากผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลโดยตรงว่าข้อมูลที่ได้นั้นครบ สมบูรณ์หรือไม่ โดยได้ข้อมูลที่มีความเที่ยง (Validity) และน่าเชื่อถือ (Reliability) มากขึ้น แล้วนำข้อมูลมา วิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้วิธีการทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการหาค่าความถี่ (Percentage) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม มีผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม พบว่า นักศึกษาจำนวน 89 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกรด 5 ระดับ ได้แก่ เกรด A จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.12 เกรด B+ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 15.73 เกรด B จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 20.23 เกรด C+ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 44.94 เกรด C จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 17.98 รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม

ระดับเกรด	คะแนน	จำนวน	ร้อยละ
A	80-100	1	1.12
B+	75-79	14	15.73
B	70-74	18	20.23
C+	65-69	40	44.94
C	60-64	16	17.98
รวม		89	100.00

2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม รายละเอียดแสดงดังปรากฏในตาราง 2-6

ตาราง 2 แสดงระดับความพึงพอใจในการเรียน

ความพึงพอใจในการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
ความพึงพอใจด้านเนื้อหา	4.33	0.222	มากที่สุด
ความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรม	4.28	0.254	มากที่สุด
ความพึงพอใจด้านบรรยากาศการเรียน	4.34	0.246	มากที่สุด
ความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.35	0.240	มากที่สุด
รวม	4.32	0.130	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.130) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่ามากที่สุดคือ ความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ได้รับ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.240) รองลงมาคือ ความพึงพอใจด้านบรรยากาศการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.246) รองลงมาอีกคือ ความพึงพอใจด้านความพึงพอใจด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.222) และด้านที่มีค่าต่ำที่สุดคือ ความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.254)

ตาราง 3 แสดงระดับความพึงพอใจในการเรียนด้านเนื้อหา

ความพึงพอใจด้านเนื้อหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
การจัดการเรียนรู้ทำให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้	4.40	0.492	มากที่สุด
การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.27	0.419	มากที่สุด
การจัดการเรียนรู้ทำให้จำเนื้อหาได้นาน	4.42	0.522	มากที่สุด
การจัดการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น	4.31	0.492	มากที่สุด
การจัดการเรียนรู้ทำให้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	4.25	0.490	มากที่สุด
รวม	4.33	0.222	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.222) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้ทำให้จำเนื้อหาได้นาน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.522) รองลงมาคือ การจัดการเรียนรู้ทำให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.492) รองลงมาอีกคือ การจัดการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.492) การจัดการเรียนรู้ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.419) และข้อที่มีค่าต่ำที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้ทำให้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.490)

ตาราง 4 แสดงระดับความพึงพอใจในการเรียน

ความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.30	0.487	มากที่สุด
กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด	4.26	0.521	มากที่สุด
กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและตัดสินใจ	4.23	0.428	มากที่สุด
กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.21	0.441	มากที่สุด
กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.42	0.568	มากที่สุด
รวม	4.28	0.254	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มด้านการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.254) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษามีโอกาสแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.568) รองลงมาคือ กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.487) รองลงมาอีกคือ กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.521) กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.428) และข้อที่มีค่าต่ำที่สุดคือ กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.441)

ตาราง 5 แสดงระดับความพึงพอใจในการเรียนด้านบรรยากาศการเรียน

ความพึงพอใจด้านบรรยากาศการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
บรรยากาศการเรียนเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.23	0.579	มากที่สุด
บรรยากาศการเรียนทำให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม	4.35	0.479	มากที่สุด
บรรยากาศการเรียนทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.41	0.495	มากที่สุด
บรรยากาศการเรียนเปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ	4.31	0.492	มากที่สุด
บรรยากาศการเรียนทำให้นักศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลาย	4.40	0.518	มากที่สุด
รวม	4.34	0.246	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนในรายวิชาการกลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มด้านบรรยากาศการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.246) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ บรรยากาศการเรียนทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.495) รองลงมาคือ บรรยากาศการเรียนทำให้นักศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.518) รองลงมาอีกคือ บรรยากาศการเรียนทำให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.479) บรรยากาศการเรียนเปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.492) และข้อที่มีค่าต่ำที่สุดคือ บรรยากาศการเรียนเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.579)

ตาราง 6 แสดงระดับความพึงพอใจในการเรียนด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ได้รับ	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษารสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้	4.40	0.492	มากที่สุด
การจัดการเรียนรู้ทำให้นักศึกษานำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่นๆ	4.30	0.537	มากที่สุด
การจัดการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการคิดที่สูงขึ้น	4.36	0.533	มากที่สุด
การจัดการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาเข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น	4.32	0.545	มากที่สุด
กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.38	0.562	มากที่สุด
รวม	4.35	0.240	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนในรายวิชาการกลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.240) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษารสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.492) รองลงมาคือ กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.562) รองลงมาอีกคือ การจัดการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการคิดที่สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.533) การจัดการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาเข้าใจและรู้จักเพื่อนมากขึ้น ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.545) และข้อที่มีค่าต่ำที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้ทำให้นักศึกษานำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่นๆ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.537)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม มีประเด็นสำคัญที่ต้องนำมาอภิปราย ดังนี้

1. นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเกรด 5 ระดับ ได้แก่ เกรด A คิดเป็นร้อยละ 1.12 เกรด B+ คิดเป็นร้อยละ 15.73 เกรด B คิดเป็นร้อยละ 20.22 เกรด C+ คิดเป็นร้อยละ 44.94 เกรด C คิดเป็นร้อยละ 15.73 ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ อาจสืบเนื่องมาจากการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและสามารถยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้นักศึกษาเกิดทักษะการคิดที่สูงขึ้น สามารถแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนขึ้นได้ในเวลาที่มีอยู่จำกัดได้ จึงทำให้นักศึกษาสามารถสร้างความรู้และความเข้าใจได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย สามารถจดจำเนื้อหาได้นาน นำไปสู่การพัฒนาทักษะทางความคิดที่สูงขึ้นเพื่อช่วยให้สามารถตัดสินใจได้โดยใช้เหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรภัทร สินดี (2557) ที่ได้ศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงวิธีการที่เน้นกระบวนการกลุ่มที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงวิธีการที่เน้นกระบวนการกลุ่ม สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 22.18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.93 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์ (2555) ที่ศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครูภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พบว่า ผลการประเมินสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครูภาษาอังกฤษ พบว่า ความสามารถด้านความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถด้านปฏิบัติการสอนในภาพรวมที่ระดับมากที่สุด ซึ่งสมรรถนะด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผลอยู่ที่ระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพเกล้า ศรีมาตย์กุล (2557) ที่ศึกษาพบว่า นักศึกษามีพัฒนาการในการเรียนที่เพิ่มขึ้นจากการใช้เทคนิคการสอนแบบแบ่งกลุ่มย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาทัศนศิลป์ 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ค่าเฉลี่ยคะแนนมีความต่างกันเท่ากับ 0.62 และมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมากกว่าพัฒนาการของกลุ่มนักศึกษาที่ใช้เทคนิคการสอนแบบรวมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญที่ผลคะแนนการประเมินครั้งที่ 5 และ 6

2. ความพึงพอใจต่อการเรียนในรายวิชากลยุทธ์การวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเชิงบูรณาการโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่ามากที่สุดคือ ความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ได้รับ รองลงมาคือ ความพึงพอใจด้านบรรยากาศการเรียน ความพึงพอใจด้านความพึงพอใจด้านเนื้อหา และ ความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรม ตามลำดับ อาจสืบเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้

สร้างบรรยากาศและการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามแผนการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ กล้าคิด กล้าทำ มีความกระตือรือร้น ความสนใจในการเรียนให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนนั้นประสบผลสำเร็จ ทำให้นักศึกษาสามารถสร้างความรู้และความเข้าใจได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย สามารถจดจำเนื้อหาได้นาน นำไปสู่การพัฒนาทักษะทางความคิดที่สูงขึ้นเพื่อช่วยให้สามารถตัดสินใจได้โดยใช้เหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิดา ทาระเนตร์, รักรพร ดอกจันทร์ และอภิสิทธิ์ ภคพงศ์พันธุ์ (2560) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการกลุ่ม ร้อยละ 100 ของนักเรียนทั้งหมด มีความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการกลุ่ม ด้านบรรยากาศของการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากขึ้นไป และสอดคล้องกับ นพเกล้า ศรีมาตย์กุล (2557) ที่ศึกษาพบว่า ความพึงพอใจนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้เทคนิคการสอนแบบแบ่งกลุ่มย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาทัศนศิลป์ 1 อยู่ในระดับสูงที่ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.61

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจะมีพัฒนาการที่ต่อเนื่องได้นั้นต้องเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา ซึ่งขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางการเรียนที่ต่อเนื่องและความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนเป็นหลักสำคัญ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจะมีพัฒนาการที่ต่อเนื่องได้นั้น ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนให้เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานในชั้นเรียน

3. ผู้ที่สนใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่ม สามารถนำแผนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มนี้ ไปปรับใช้กับเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ที่นักศึกษามีความแตกต่างระหว่างบุคคลได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค่าใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มไปบูรณาการกับการเรียนการสอนในรูปแบบอื่นในลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงเทคนิควิธีการเรียนการสอน

2. ควรมีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในกระบวนวิชาอื่น ๆ ให้มากขึ้น เพื่อติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- ชนิดา ทาระเนตร์, รักพร ดอกจันทร์ และอภิสิทธิ์ ภคพงศ์พันธุ์. (2560). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น โดยการจัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการกลุ่ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสา จังหวัดน่าน. ประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ระดับชาติและนานาชาติ 2560 มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดวงเดือน เทพนวล. (2556). การพัฒนาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม. วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่ ประจำปีที่ 14 ฉบับที่ 2 เมษายน – กันยายน 2556.
- ทศนา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แคมมณี. (2550). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานทีมและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพเกล้า ศรีมาตย์กุล. (2557). ผลของการใช้เทคนิคการสอนแบบแบ่งกลุ่มย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชา DES111 ทักษะศิลป์ 1 สาขาดิจิทัลอาร์ตส์ คณะดิจิทัลมีเดีย มหาวิทยาลัยศรีปทุม. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์. (2555). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครุภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2549). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
- ปิยะมาศ ชาตมณตรี. (2550). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มแบบร่วมมือโดยใช้สวนพฤกษศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโทวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- พรภัทร สีนดี. (2557). ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงวิธีการที่เน้นกระบวนการกลุ่มที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์และพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เรื่องลำดับและอนุกรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2554). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- ลักษณะสุภา บังบางพลู. (2554). ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้รายวิชาการประมวลผลการวิจัยทางธุรกิจด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2552). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยา
สาส์น.

Slavin, R.E. (1990). **Cooperative Learning : Research and Practice**. Englewood Cliffs, NJ :
Prentice-Hall.